

Vojaška uprava je po zakonu odgovorna za vso škodo, ki jo povzročijo vojaške čete po vinogradih in drugih kulturah.

Svetujemo vsem prizadetim, da se takoj, ko jim vojaštvo napravi škodo, obrnejo na okrajno glavarstvo, katero mora po uradnih cenilih preceniti škodo. Cenilni zapisnik pošljite v prepisu s pritožbo vrednemu naših poslancev, da se zadeva energično uredi. Na vsak način pa je potrebno, ugotoviti vsaj naslov vojaškega oddelka.

Se v stari Avstriji niso smeli tako postopati in uganjati take norije, kakor jih uganja sedanji militarizem.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Po več dni je Beograd brez ministrov, vsi so se razpršili in celo notranji minister, ki se še največ zadržuje v Beogradu ter tudi druge svoje tovariše nujno vabi in kliče, naj se vendar lotijo nujnega vladnega dela, pohajajo čisto po nekih inšpekcijah. Ministri so hitro pograbil, kar je kdo slučajno rabil, eden je spravil svoje prijatelje v državni svet, drugi je pognal svoje nasprotnike iz službe, tretji si je zagotovil nekaj kreditov, poštni minister si je hitro vzel nekaj avtomobilov, ki so prišli iz Nemčije na račun vojne odškodnine, muslimanska ministra Vilović in Omerović sta pa dobila samo odlikovanja, ker se za par ostalih turških vladnih hlapcev ne izplača več zajemati iz državne blagajne, kakor poprej za močni muslimanski klub, ki je sedaj po veliki večini v opoziciji.

Tudi poslanci enega in drugega vladnega kluba hodijo mnogo okrog po deželi, da vidijo izgleda bodočih volitev. Izgledi so slabi in zato se vladna zveza in vladna stavba krha in ruši. Radikalni listi pišejo proti zvezi z demokrati ter zahtevajo, da radikalna stranka samostojno nastopi, demokrati listi so pa že itak eden proti drugemu in snujejo se še novi, da raznesejo v celokupno javnost gotovi razdor in razkol demokratske stranke.

Kakor vedno, tako špekulira vlada tudi sedaj ob hudi druginji in preteči lakoti s svojimi beograjskimi trgovskimi in bankirskimi prijatelji na račun delovnega ljudstva. Veletržci in banke nemoteno kupujejo velike množine življenskih potrebščin in pridelkov, da jih ob splošnem pomanjkanju z največjimi cenami spravijo na trg, vlada se pa baš s temi navijačji posvetuje v vprašanju druginje.

Od ameriškega posojila še vedno ni niti beliča v državno blagajno, minister financ se je pa tudi naveščeval vednega zatrevanja, da posojilo «dobro stoji» in tako imamo zopet novo vladno ali ministrsko tajnost, ki je državi samo v škodo.

Delavno ljudstvo je vlada brez vseh besed in pomislekov obsodila na vse težke posledice zavoženega državnega gospodarstva, uradništvo še pa vedno skuša potolažiti z nekimi obljubami. Zatrjevala je, da se bo uradniški zakon takoj začetkom septembra obravnaval, namestnik vladnega predsednika pa še ministrov ne more sklicati skupaj in tako tolažijo vladni listi uradnike za enkrat s koncem septembra.

V Varšavi so začela pogajanja v svrhu zaključka trgovinske pogodbe med Poljsko in Jugoslavijo. Načelnik jugoslovanske delegacije, dr. Velizar Janković, je te dni posetil vsa važnejša industrijska ozemlja na Poljskem.

MEDPARLAMENTARNO POSVETOVANJE NA DUNAJU.

Dne 28. avgusta se je otvoril na Dunaju dvajseti medparlamentarni kongres in ugotovilo se je, da je prišlo na konferenco 300 poslancev štirindvajsetih parlamentov Evrope, Azije in Amerike. Posebno mnogoštevilno je zastopstvo iz Italije, Anglije in Nemčije. — Zvezni kancler dr. Seipel je opozoril na to, da so interesi držav vendarle v najožji medsebojni zvezi, če tudi bi se še tako povdarjala njih samostojnost in suverenost. Namen članov unije je ta, da se najdejo sredstva in pota v svrhu preprečitve vojnih zapletljajev. Svet se je prepričal o tem, da tvori tudi Avstrija važen člen v verigi držav in da ta člen ne sme biti zlomljen, če se noče, da se svet pogreze v nove in strašne nemire. Dr. Seipel je končal: Avstriji so na vsak način pripravljene vsakemu narodu nuditi prijateljsko roko za pomoč vsemu človeštvu, kar se pričakuje tudi od ostalih članov unije, bivši holandski finančni minister Treub je stavil predlog, glasom katerega se pozivljajo posamezne skupine, da delujejo na to, da se čimprej ukinejo uvozne prepovedi za neobhodno potrebne predmete in življenske potrebščine, kakor tudi cene obleke, ki bi naj bile oproščene vseh carinskih ovir. Predsednik nemškega državnega zbora Löbe je opozoril na to, da se morajo gledati predlogi za odpravo uvoznih prepovedi v državah s slabo valuto drugače kot v državah z močno valuto. Države s slabo valuto so prisiljene, prepovedati izvoz v svrhu oskrbe prebivalstva s kruhom. Brez ozdravitve velikega zla, brez olajšanja bremen, pod katerimi ječijo države s slabo valuto in brez dovoljenja posojil na dolgi rok, ki bi omogočila obnovo, morajo ostati v teh državah vsi slični predlogi brez uspešni. Govornik stavi končno dodatni predlog, da se ustvari za države, ki trpijo na veliki brezčnosti denarja, ali ki so obremenjene z reparacijami, prehodni štadij, za časa katerega se omeji, oziroma prepove uvoz luksuznega blaga v korist uvozu najpotrebnejših vsakdanjih predmetov. Na konferenci Jugoslavija in Česlovaška nista zastopani.

ITALIJA IN ALBANIJA.

V Rimu se vršijo med italijanskimi in albanskimi zastopniki pogajanja v svrhu trgovske pogodbe med Italijo in Albanijo.

MALA ANTANTA IN POLJSKA.

Na konferenci male antante in Poljske v Pragi je bilo sklenjeno, da bodo vse štiri države skupno nastopale na sejah Zveze narodov. Naglašali so se skupni interesi zlasti glede vprašanja Avstrije ter srednje Evrope.

RUSIJA.

Ruska sovjetska vlada je pred par dnevi povabila finsko vlado k udeležbi razorožitvene konference, ki se prične dne 5. septembra v Moskvi. Litvanska in Estonska sta že določili svoje delegate za konferenco. Moskovska vlada je povabila na konferenco tudi Rumunijo in Poljsko, ki je predlagala, naj se konferenca za toliko časa odgodi, dokler ne izreče Društvo narodov svojega mnenja o razorožitvenem vprašanju.

Naša zborovanja.

Shodi poslanca Žebota. Prihodnjo nedeljo, dne 3. septembra govori poslanec Žebot po rani maši v Jarenini. Poroča tudi poslanec Roškar. Dne 10. septembra govori poslanec Žebot dopoldne na velikem shodu na Brinjevi gori pri Konjicah.

Pobřežje pri Mariboru. V soboto, dne 26. avgusta zvečer smo se zbrali v lepem številu v dvorani gostilne Tončič k zborovanju Slovenske ljudske stranke. Predsedoval je shodu stavbenik gospod Sonnenwald. Govorila sta poslanec Žebot in tajnik Golob. Razum enega pijanega rdečkarja smo vsi živahno odobraval besedam govornikov. Na predlog gospoda Rebernika se je englasno izrekla zaupnica našim poslancem in SLS. Zelimo več takih zborovanj.

Juršinci. Shod Kmetске zveze dne 20. avgusta je javno pokazal, da ljudstvo ne mara več goljufive samostojne. Poslanec Žebot nam je govoril o gospodarskem in političnem položaju. Z dokazi in živo besedo je razkrinkal izdajsko delovanje Samostojne in njenih poslancev. Tudi navzoči samostojneži so obmolknili. Jezik se jim je zavezal. Govornik je zaklical: «Komur je ljubo sedanje razmerje, kdor odobrava slabo gospodarstvo sedanje vlade, vedno nove davke, razmere v vojaštvu, razmetavanje milijonov za Sokole, fašiste in Wranglovce, teptanje pravice Hrvatov in Slovencev, ta naj le ostane pri Samostojni!» Ta poziv je uplival kot mrzel curek na navzoče samostojneže. Glavni tajnik Samostojne neki Brus, je uvidel sam, da z nami iz fare Sv. Lovrenca ni dobro črešnje zobati. Mi vsi — z malo izjemo — smo v taboru Kmetске zveze. Zborovalci smo izrekli poslancem naše stranke zahvalo in zaupanje, da nas tako krepko branijo. Shodu je dobro predsedoval naš odlični domačin gospod Čuš.

Zborovanje v Šoštanju v nedeljo, dne 20. avgusta je bilo nepričakovano sijajno. Po rani službi božji se je pred kaplanijo zbralo nad 2000 oseb, katere so razni govorniki navduševali za prepotrebno misel, da se zgradi v Šoštanju Društveni dom. V prelepih besedah je za to misel navduševal bivši šoštanski kaplan, sedaj profesor dr. Medved v Mariboru. Poslušalce je naravnost očaral globoko zamišljen in elegantno prednašan govor mladeniča Jožefa Korena. Tudi ostali govorniki, kot Tine Hraštnik, predsednik Orla, mladenka Marica Jurc, mladenka Ana Golob ter gospod kaplan P. Gril so bili na svojem mestu ter dvignili navdušenje tisočere množice, ki se je razšla s trdnim sklepom, da Šoštanj mora dobiti zaželjen Društveni dom.

Tedenske novice.

Duhovniške vesti. Izpit za župnike so naredili sledeči duhovniki: Mirt Jožef, Konjice, Zmavc Jožef, Trbovlje, Pirc Andrej, Dobova, Simon Simonc, Smartno—Velenje in Kren Franc Laporje. Nastavljeni so sledeči novomašniki: Gracola Janez Braslovče, Karo Ante Šoštanj, Jeraj Franc Galicija, Presnik Jožef Sv. Marjeta pri Ptujju, Radanovič Anton Trbovlje in Zdošek Alojzij Zalec; premeščeni so: Jastrobnik Venčeslav iz Šoštanja k Sv. Marku niže Ptujja, Pavlič Lojze od Sv. Marka v Videm, Gref Janez iz Smartna pri Slovenjgradu v Sent Ilj v Slov. goricah, Sajovic Jakob iz St. Ilja v Gornjo Radgono, Slaje Emil iz Gornje Radgone v Majšperg, Rakun Franc iz Majšperga v Pišce, Pirš Alojzij iz Zalca v Gornjigradu in Urlep Franc k Smartnu pri Slovenjgradu. Svoje mesto menjata: Bratkovič Anton k Sv. Rupertu v Slovenskih goricah, Klobasa Andrej k Sv. Antonu v Slovenskih goricah. K Sv. Jožefu pri Studencih pride kapucin p. Hinko Putrih; Kapucin p. Gregor Pašalič pride iz Celja v Varaždin.

Sedemdesetletnica delovanja misijonarjev delovaja misijonarjev pri Sv. Jožefu nad Celjem. 8. septembra je 70 let, odkar je nepozabni škof Slomšek poklical sinove sv. Vincencija Pavla k Sv. Jožefu nad Celjem, od koder so misijonarji svoje misijonsko delovanje razširili po celi Sloveniji. V proslavo te 70letnice bo na praznik Marijinega rojstva poleg jutranje službe božje ob 6., ob 10. uri slovesna služba božja s pridigo, po kateri bo darovanje okoli oltarja za nove zvonove. Naj bi se te slovesnosti udeležilo veliko pobožnih vernikov in prijateljev misijonske misli.

Volitve zavlačujejo. Vse ljudstvo si želi novih volitev za državni zbor, ali kakor se zove po srbsko «narodna skupščina». Edino z volitvami je mogoče spreminiti sedanjo vlado, ki tako skrajno slabo gospodari, da propadamo na vseh koncih in krajih. Vse je nezadovoljno, nihče ne more izhajati: ne kmet, ne uradnik, ne železnica, ne delavec. Vlada ima milijone za liberalne Sokole, za Wranglovce, za fašiste, a za trpeče nima novca. Davki in druga bremena so vedno večja, valuta pada, druginja raste, sosedi nas sovražijo, ugled države pod sedanjo vlado pada na vseh koncih in krajih. Celo naš vladar želi, da se sedanji sestav vlade spremeni in da se razpišejo nove volitve. A družba Pašič, Pribičević, Pucelj ne mara volitev v državni zbor. Bajje nameravajo že zopet podaljšati veljavnost sedanjega parlamenta za 1 ali 2 leti. Tako se je izrazil Pašič, tako se hvalijo samostojni poslanci. Zakaj za-

vlačujejo nove volitve? Ker vedo, da bo pri teh volitvah odklenalo samostojnim in demokratom ter bo konec basanja milijonov in stotisočakov iz vladnih kas. — Urek si še ni popolnoma dogradil poslopji, Mermolja še hoče nakupiti več gospodarskih gruntov, Pucelj še naprej prodajati nemške vole, Zerjav iz svinca kovati milijone, zategadelj čakajo in čakajo z volitvami. Ti narod pa le trpi, stradaj in plačuj! Kdor ni slep, naj spregleda!

Demokrati se hlinijo delavcem. Liberalni advokati in verižniki bi se vedno radi igrali ulogo jereba nad našim ubogim narodom. Ker kmet noče več iti z njimi in njihovo samostojno, obrtniki jim obračajo hrbet, ravnatako tudi uradniki, so se vrgli liberalci na delavce v Ljubljani so si ustanovili «Samostojno strokovno delavsko unijo». To «Unijo» vodi neki Zupanc. Ta človek, ki je plačan od Zerjava in njegovih, na nečeden način pridobljenih milijonov, piše pisma posameznim osebam. Vabi jih, naj pristopijo k «Uniji». Obljublja jim raj na zemlji. Delavci! Ne nasedite na limanice, ki so vam nastavljene od kapitalističnih demokratskih vampirjev. Ali niso demokrati že dovolj nesreče prinesli v našo državo? Delavci! Organizirajte se v kršč. Jugoslovanski strokovni zvezi, ki ima svoj sedež v Ljubljani, a organizacije v vseh večjih krajih.

Ne upajo si več na svetlo. Samostojna kmetijska stranka je zgubila med ljudstvom še tisto trohico zaupanja, ki ga je imela. Ne upa si več prirejati javnih shodov. V Kozjem, St. Lenartu in drugih krajih so naši ljudje nagnali Pucelja, Mermolja in njegove agente. Za nedeljo, 27. avgusta je znani Mermolja napovedal «veliko zborovanje za staro pravdo» v Jarenini. Ljudstvo je bilo pripravljeno, da se udeležijo shoda in da po svoje izrazi «zaupanje» Mermolji. Hotelo je izreči svojo sodbo nad stranko, ki nas v Beogradu prodaja srbijanskim centralistom. Mermolja je videl in slišal dovolj. In korajžni debeluhar iz Vertobje je zbežal s šestero «zvestimi» med ozke štiri stene bajte liberalnega učitelja Skrbinška. Na trgu pred cerkvijo je čakalo na stotine ljudstva. Pozivalo se je Mermoljo: «Položi račun, izdajica! Glej ga zajca, kako beži! Sam sebi je pomagal na noge, a nas je izročil onim, ki nas gulijo do kože! Zakaj se Mermolja bojiš ljudske sodbe? Prej si nam obetal, da nam Samostojna zniža davke, zniža vojaštvo, odpravi druginjo. Daj račun!» In Mermolja je za zastrtim oknom poslušal, kako ljudstvo izreka obsodbo nad svojim zapeljivcem. — Zaupnega zborovanja se je udeležilo tudi nekaj naših. Mermolja se je tresel kot šiba na vodi. Tožil je o črni nehvaleznosti in se je mestoma tako razvnel, da se je kar penil. Njegove besede so bile same groznje. Tako je končala slava samostojnega derviša iz Vertobje v Jarenini.

Drofenik zakaj molčiš? Skoro vsi slovenski listi očitajo poslancu Samostojne kmetijske stranke Drofenigu, da je pisal vladni pisma, in sam osebno interveniral, naj se Schulvereinu in Südmarki vrnejo posestva, katera je vlada leta 1919 in 1920 prodala Slovincem. Najbolj so tu prizadete šolske občine. Nad 40 slovenskih šolskih občin bi po Drofenigovi zahtevi moralo vrniti nemškemu Schulvereinu šolske stavbe. To se ne sme zgoditi, in se tudi ne bo zgodilo. O tem smo uverjeni. Kajti škandal nad vse škandale bi bil, če bi sodnija in vlada šla nemškutarski griži, kakor je Drofenig, na lim. Nam je znano, kaj je pisal Drofenig sodišču, kako je interveniral za germanizatorično Südmarko in Schulverein. Vemo tudi, zakaj je to storil. O tem še bomo govorili. A pribijemo, da Drofenig na vse očitke, ki so težki, ne upa odgovarjati. Drofenigova stara nemčurska narava zopet sili na dan. Da ga ni sram tega nizkotnega čina!

Obmejni promet. Te dni je mešana komisija jugoslovanskih in nemškoavstrijskih delegatov od Radgone do St. Ilja pregledovala točke, kjer se določi prehod čez Muro za mali obmejni promet in za dovoz na mlino in žage. Komisijjskega obhoda sta se udeležila tudi naša poslanca Roškar in Žebot. Zahtevala sta, da se mora na vseh točkah, kjer obstojijo brodovi ali mostovi, ozir. se da Mura prekoračiti v čolnu, dovoliti prehod in prevoz blaga. Oba poslanca sta tudi protestirala proti temu, da se cariniki na prehodnih točkah ne držijo predpisov, kakor so določeni v zakonu o malem obmejnem prometu. Tudi one male količine blaga, ki so carine proste, srbijanski cariniki zacarinijo. O poteku komisije bomo poročali v prih. številki podrobneje. Prihodnji teden bo obhodila komisija črto od St. Ilja do Sv. Duha na Ostrem vrhu. Ljudstvo naj se zbere in pove komisiji svoje želje.

Obrtniki v Obrtno zvezo. Krščansko misleče obrtniki in trgovci vabimo, da se organizirajo v Obrtno zvezo, ki ima svoj sedež v Ljubljani. V mestu Maribor šteje podružnica Obrtne zveze že več sto članov. Dne 17. septembra bo ob priliki obrtne razstave velik shod krščansko mislečih obrtnikov in trgovcev v Mariboru. Na shod pridejo trije naši poslanci in govorniki iz Ljubljane. Uredite svoj obisk mariborske obrtne razstave tako, da se boste 17. septembra lahko udeležili obrtne shoda v Mariboru. Podrobnosti še objavimo. Ta dan napravimo načrt za organizacijo Obrtne zveze po vseh okrajih. Krščansko misleči obrtniki na plan!

Zahvala pripravljalnega odbora za katoliški shod v Slov. Bistrici. Pripravljalni odbor za katoliški shod v Slov. Bistrici se čuti dolžnega, da se zahvali v prvi vrsti gg. Fr. Juhartu in Koflerju, ki sta podarila les za oltar in govorniški oder, mizarskemu mojstru Srimšek, za brezplačno zgradbo oltarja, odra in darovani les, g. stavbenemu mojstru Stupanu za nadzorovalno delo, g. slikarskemu mojstru Vrečku za napise, g. A. Rumež, Hinku Grilu in Alojziju Pinter. Topla zahvala bodi tudi vsem vrlim mladeničem in mladenkam.